

Nr 89.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till nötboskapsavelns befrämjande under budgetåret 1949/50; given Stockholms slott den 4 mars 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

G. E. Sträng.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1949.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDEÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för finansdepartementet anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sträng.

I årets statsverksproposition (IX H. T. p. 32) har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1949/50 till Nötboskapsavelns befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln och Understöd åt kontrollföreningsverksamhet beräkna anslag av 337 000 respektive 338 400 kronor. Jag torde nu få ånyo anmäla dessa frågor.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade min företrädare i ämbetet den 29 juni 1946 särskilda utredningsmän för att enligt angivna riktlinjer verkställa utredning och avgiva förslag rörande kontrollföreningsverksamheten m. m. Utredningsmännen, som antagit namnet utredningen rörande ladugårdskontroll m. m., ha avgivit betänkanden dels den 9 juli

1948 angående artificiell inseminationsverksamhet bland nötkreatur (SOU 1948: 36) och dels den 9 november 1948 angående mjölkboskapskontroll (SOU 1948: 52). Över betänkandena ha remissyttranden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

Vidare har lantbruksstyrelsen den 17 januari 1949 inkommit med ett den 16 november 1948 dagtecknat förslag till ändrade grunder för befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln ävensom rörande medelsbehovet för detta ändamål vid bifall till förslaget.

I åtskilliga av de remissutlåtanden, som avgivits över förenämnda båda betänkandena, ha erinringar gjorts mot de där framlagda förslagen. Dessa erinringar äro av sådan art, att betänkandena torde böra överarbetas, innan på dem grundade förslag föreläggas riksdagen. Lantbruksstyrelsens förslag an knyter till vad som förordats i betänkandet angående artificiell inseminationsverksamhet bland nötkreatur och torde därför icke böra upptagas till behandling, förrän nyssnämnda överarbetning av detta betänkande skett. Under sådana omständigheter torde medelsanvisningen under förevarande båda anslag för nästa budgetår böra beräknas enligt i huvudsak samma grunder, som gällt för innevarande budgetår.

Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln.

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 337 000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren s. 747.

I skrivelse den 25 augusti 1948 har *lantbruksstyrelsen* med utgångspunkt från nu gällande bestämmelser hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp av 337 000 kronor. Härvid har styrelsen beräknat 290 500 kronor till tjurföreningsverksamhet, 36 500 kronor såsom bidrag till avelsföreningar för nötboskap för stamboksföring samt 10 000 kronor till bekämpande av steriliteten hos svensk kullig boskap, eller samma belopp som för löpande budgetår avsetts för dessa ändamål.

Departementschefen. Mot lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet under ifrågavarande anslag har jag icke något att erinra. Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra anvisas med oförändrat belopp av 337 000 kronor.

Understöd åt kontrollföreningsverksamhet.

För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 338 400 kronor. I fråga om bestämmelserna för anslagets användning torde jag få hänvisa till statsliggaren s. 748.

I skrivelse den 25 augusti 1948 har *lantbruksstyrelsen* med utgångspunkt från nuvarande organisation och bidragsbestämmelser angivit anslagsbeho-

vet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1949/50 till 363 200 kronor. Härvid ha till bidrag för år 1949 till kontroll av nötkreatursbesättningar genom besök av kontrollassistent eller genom provmjölkkningsring, till hushållningssällskapens övervakning av verksamheten genom överkontrollassistenterna samt till sammanträde inför kontrollnämnden med överkontrollassistenterna beräknats oförändrade belopp av respektive 263 000, 43 500 och 2 500 kronor. Till utarbetande och utgivande av berättelse över kontrollföreningsverksamheten har beräknats 14 000 kronor mot för löpande budgetår 9 000 kronor. Slutligen har styrelsen till bidrag för år 1948 till kontrollnämndens övervakning av kontrollföreningsverksamheten genom kontrollassistenter upptagit ett från 20 400 kronor till 40 200 kronor förhöjt belopp. Vid denna beräkning har förutsatts, att liksom hittills skulle för nämndens verksamhet få disponeras intill 12 000 kronor ur fonden för svenska hornboskaps- och fåravelns förädling.

I fråga om beräkningen av medelsbehovet till kontroll av nötkreatursbesättningar genom besök av kontrollassistent eller genom provmjölkkningsring har lantbruksstyrelsen anfört.

Av till lantbruksstyrelsen inkomna redogörelser över den med statsmedel understödda kontrollföreningsverksamheten inhämtas, att hushållningssällskapen under sistförflutna kontrollår, 1946/47, haft utgifter för kontroll av nötkreatursbesättningar genom besök av kontrollassistent eller genom provmjölkkningsring av beskaffenhet att författningsenligt kunna gäldas med statsmedel till i avrundat tal 321 000 kronor. Då allenast 262 000 kronor stodo till förfogande för ändamålet, fingo kontrollföreningarna under sagda år vidkännas en icke beräknad merutgift av cirka (321 000 — 262 000 =) 59 000 kronor. Motsvarande merutgift avseende nu löpande kontrollår kan icke med säkerhet beräknas. Hushållningssällskapen ha emellertid i sina ansökningar om statsbidrag för år 1948 beräknat ifrågavarande anslagsbehov till ett sammanlagt belopp av i runt tal 355 000 kronor. Då allenast 261 000 kronor anvisats för ändamålet, torde deras i årsstaten icke beräknade merutgift sålunda komma att uppgå till cirka (355 000 — 261 000 =) 94 000 kronor.

Erinras må, att lantbruksstyrelsen i skrivelse den 30 augusti 1947 angående förslag till anslagsäskanden hos 1948 års riksdag uttalat, bland annat, att grunderna för beräkning av statsbidrag till ladugårdskontrollen borde revideras men att detta borde anstå, tills utredningen rörande ladugårdskontroll m. m. slutfört sitt uppdrag. Då så ännu icke skett, anser styrelsen sig ej heller nu böra framlägga förslag i sådan riktning. Av samma skäl vill styrelsen föreslå, att anslagsbehovet för nu förevarande ändamål under budgetåret 1949/50 i avbidan på de förslag utredningen kan komma att framlägga tills vidare beräknas till ett oförändrat belopp av 263 000 kronor.

Till stöd för höjningen av medelsanvisningen till utarbetande och utgivande av berättelse över kontrollföreningsverksamheten har lantbruksstyrelsen framhållit följande.

För ändamålet har under en följd av år beräknats 9 000 kronor. Detta belopp var tidigare tillfyllest för att täcka den övervägande delen av kostnaderna för berättelsen, och från berörda avelsföreningar på husdjurs-skötselns område erfordrades endast mindre medelstillskott för att helt

täcka kostnaderna. Den starka stegring, som efter hand inträtt i fråga om tryckningskostnaderna, har medfört en förändring härvidlag. För verksamhetsåret 1945/46 uppgingo sålunda de totala kostnaderna för ändamålet till i runt tal 19 900 kronor. Merkostnaderna ha helt måst bäras av avelsföreningarna, vilka sålunda numera svara för mer än hälften av de sammanlagda kostnaderna för nämndens berättelse. Då det icke torde kunna anses skäligt, att de av prisstegringarna förorsakade merkostnaderna helt skola åvila berörda avelsföreningar, vilka i sådant fall jämväl kunna förväntas göra sina åtaganden med avseende å deltagandet i kostnaderna för berättelsen till föremål för omprövning, vill lantbruksstyrelsen förorda att medelsbehovet för ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår uppräknas med 5 000 kronor till 14 000 kronor.

Vad slutligen angår det ökade medelsbehovet till kontrollnämndens övervakning av kontrollföreningsverksamheten har lantbruksstyrelsen härom anfört i huvudsak följande.

Med eget yttrande har kontrollnämnden till lantbruksstyrelsen överlämnat en framställning från svenska lantbrukstjänstemannaföreningen om förbättring av löneställningen för de hos nämnden anställda överkontroll-assistenterna. Nämnden har för sin del anfört, att det syntes skäligt att ifrågavarande befattningshavare bereddes provisorisk avlöningsförbättring med sådant belopp, att de i huvudsak bleve i avlöningshänseende jämställda med motsvarande befattningshavare hos hushållningssällskapen.

Lantbruksstyrelsen delar de av nämnden anförda synpunkterna och föreslår, att överkontrollassistenterna i avvaktan på genomförandet av de beslut, vilka kunna bli en följd av förslag från utredningen rörande ladugårdskontroll m. m., beredas provisorisk avlöningsförbättring i sådan mån, att deras avlöning kommer att motsvara avlöningen till de i 16 lönegraden placerade jordbruksinstruktörerna hos hushållningssällskapen. Med utgångspunkt härifrån synes den provisoriska avlöningen till överkontroll-assistenterna böra beräknas till 6 300 kronor för år. Härtill bör liksom för närvarande komma 3 ålderstillägg, ett vart å 300 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 års väl vitsordad tjänstgöring. Dessutom torde förhöjning å angivna lönebelopp böra utgå enligt samma grunder, som gälla med avseende å befattningshavare i statens tjänst. En förbättrad löneställning för kontrollnämndens överkontrollassistenter av det slag lantbruksstyrelsen ovan förordat medför ett ökat anslagsbehov av i runt tal 12 300 kronor.

De under senare tid ökade resekostnaderna torde vidare böra föranleda viss uppräknning av de medel, som avses för kontrollnämndens verksamhet. Från och med den 1 juli 1948 utgår traktamentsersättning till hushållningssällskapens jordbruksinstruktörer enligt förmånligare grunder än tidigare varit fallet. Då likställighet synes böra råda mellan överkontrollassistenterna och nämnda instruktörer jämväl på detta område, kommer även till följd härav ett visst ökat medelsbehov för kontrollnämndens verksamhet att göra sig gällande. De ökade resekostnads- och traktamentsersättningsarna kunna tillhoppa beräknas medföra ett med 7 500 kronor förhöjt medelsbehov.

Departementschefen. Med hänsyn till vad lantbruksstyrelsen anfört synes en viss höjning av medelsanvisningen till utarbetande och utgivande av berättelse över kontrollföreningsverksamheten för nästa budgetår motiverad. Det synes emellertid tillräckligt, därest för ändamålet avses ett med 3 000 kronor till 12 000 kronor förhöjt belopp. Däremot är jag icke för när-

varande beredd att tillstyrka lantbruksstyrelsens förslag om förbättrad löneställning för överkontrollassistenterna. Denna fråga torde icke böra upptagas till prövning förrän i samband med det slutliga ställningstagandet till kontrollföreningsverksamhetens framtida utformning. Ej heller kan jag förorda någon ökning av medelsanvisningen till kontrollnämndens övervakning av kontrollföreningsverksamheten till följd av ökade resekostnads- och traktamentsersättningar. För kontrollnämndens verksamhet torde följaktligen för nästa budgetår böra avses ett oförändrat belopp av 20 400 kronor. Jämväl övriga med anslaget avsedda ändamål torde under nästa budgetår böra tillgodoses inom en oförändrad kostnadsram. Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle alltså förevarande anslag för nästa budgetår behöva upptagas med $(338\ 400 + 3\ 000 =)$ 341 400 kronor.

Hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å riksstaten under nionde huvudtiteln för budgetåret 1949/50 anvisa

dels till Nötboskapsavelns befrämjande: Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln ett anslag av 337 000 kronor,

dels ock till Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamhet ett anslag av 341 400 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall aviåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Siv Schiöler.